ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 17. martā [1]

I — Ievads

1. Ar šo prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi Komisija vēršas pret Spānijas tiesību aktiem, atbilstoši kuriem atvasinājumu "bio" var izmantot produktiem, kuri nav iegūti atbilstoši Padomes 1991. gada 24. jūnija Regulai (EEK) Nr. 2092/91 par lauksaimniecības produktu bioloģisku ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem [2]. Komisija šeit saskata šīs regulas noteikumu pārkāpumus, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvas 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu [3] pārkāpumus.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesiskais regulējums*

2. Regulas Nr. 2092/91 piemērojamās normas vairākkārt tika grozītas un pēdējo reizi tas darīts ar Padomes 2004. gada 24. februāra Regulu (EK) Nr. 392/2004, ar ko grozīta Regula (EEK) Nr. 2092/91 par lauksaimniecības produktu bioloģisku ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem [4]. Šai tiesvedībai ir piemērojama Regulas Nr. 2092/91 redakcija atbilstoši Padomes 1995. gada 22. jūnija Regulai (EK) Nr. 1935/95 [5] un Padomes 1999. gada 19. jūlija Regulai (EK) Nr. 1804/1999, ar ko ir grozīta Regula Nr. 2092/91, lai tajā iekļautu lopkopības produkciju [6].

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — OV L 198, 1. lpp.

3 — OV L 109, 29. lpp.

4 — OV L 65, 1. lpp.

5 — OV L 186, 1. lpp.

6 — OV L 222, 1. lpp., piemērojama ir kopš 2000. gada 24. augusta tiktāl, ciktāl tas saistīts ar šo lietu. Atsauce franču valodas versijā uz 2001. gada 24. augustu, šķiet, ir redakcionāla kļūda.

3. Regulas Nr. 2092/91 2. pants ar Regulu Nr. 1804/1999 grozītajā redakcijā nosaka šo:

"Šajā regulā uzskata, ka produktam piemīt norādes uz bioloģiskās ražošanas metodi, ja marķējumā, reklāmas materiālos vai komerciālos dokumentos šāds produkts, tā sastāvdaļas vai barības sastāvdaļas tiek aprakstītas ar katrā dalībvalstī lietotu apzīmējumu, kas šā produkta pircējam norāda, ka šis produkts, tā sastāvdaļas vai barības sastāvdaļas ir iegūtas saskaņā ar 6. pantā norādītajiem ražošanas noteikumiem, un it īpaši ar šādiem terminiem vai to parastajiem atvasinājumiem (kā bio, eko u.c.), deminutīviem, atsevišķi vai kombinācijās, izņemot, ja šādus terminus lauksaimniecības produktiem pārtikā vai lopbarībā nepiemēro vai tiem nepārprotami nav saistības ar ražošanas metodi:

— spāņu valodā: *ecológico,*

— dāņu valodā: *økologisk,*

— vācu valodā: *ökologisch, biologisch,*

— grieķu valodā: *βιολογικό,*

— angļu valodā: *organic,*

— franču valodā: *biologique,*

— itāļu valodā: *biologico,*

— holandiešu valodā: *biologisch,*

— portugāļu valodā: *biológico,*

— somu valodā: *luonnonmukainen,*

— zviedru valodā: *ekologisk."*

4. Regulas Nr. 2092/91 5. panta 1. un 3. punkts precizē noteikumus, kuriem jāatbilst produktam, lai tā marķējumā un reklāmā varētu atsaukties uz bioloģiskās ražošanas metodēm.

5. Regulas Nr. 2092/91 10.a panta 2. punktā noteikts:

"Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu 2. pantā un/vai V pielikumā minētās norādes negodīgu izmantošanu."

6. Direktīvas 2000/13/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļā precizēts:

"Marķējums un izmantojamās metodes nedrīkst:

a) būt tādas, kas maldina pircēju, konkrēti:

i) par pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm un it īpaši tā raksturu, identitāti, īpašībām, sastāvu, daudzumu, derīgumu, izcelsmi vai pirmavotu, izgatavošanas vai ražošanas veidu; [..]."

B — *Valsts tiesiskais regulējums*

7. Spānijas Karalistē bioloģiskās ražošanas metodes un attiecīgo lauksaimniecības izstrādājumu un pārtikas produktu apzīmējumu sākotnēji regulēja 1993. gada 22. oktobra *Real Decreto* Nr. 1852/1993 (turpmāk tekstā — "Karaliskais dekrēts Nr. 1852/1993").[7] Tā 3. panta 1. punkts nosaka, ka uz produkta visos gadījumos ir norādes par bioloģiskām ražošanas metodēm, ja marķējumā, reklāmas materiālos vai tirdzniecības dokumentos šādu produktu vai tā sastāvdaļas apzīmē ar terminu "ecológico". Turklāt šīs likuma normas 3. panta 1. punkts nosaka, ka tāpat ir iespējams izmantot jēdzienus: "obtenido sin el empleo de productos químicos de síntesis" (ražots neizmantojot sintētiski-ķīmiskus produktus), "biológico" (bioloģisks), "orgánico" (organisks), "biodinámico" (biodinamisks), kā arī atvasinājumus "eco" (eko) un "bio" (bio).

8. Karaliskais dekrēts Nr. 1852/1993 tika grozīts ar 2001. gada 11. maija *Real Decreto* Nr. 506/2001[8] (turpmāk tekstā — "Karaliskais dekrēts Nr. 506/2001"). Tagad 3. panta 1. punkts nosaka šo:

"Atbilstoši Regulas Nr. 2092/91 2. pantam ar Regulu (EK) Nr. 1804/1999 grozītajā redak-

7 — 1993. gada 26. novembra *BOE* (*Boletín Oficial del Estado*).

8 — 2001. gada 26. maija *BOE* (*Boletín Oficial del Estado*).

cijā katrā ziņā tiek uzskatīts, ka uz produkta ir norāde par bioloģiskām ražošanas metodēm, ja (šāds) produkts, tā sastāvdaļas vai barības sastāvdaļas marķējumā, reklāmas materiālos vai tirdzniecības dokumentos ir apzīmētas ar terminu "ecológico" vai tā atvasinājumu "eco" atsevišķi vai kopā ar produkta, tā sastāvdaļu nosaukumu vai tā preču zīmi."

9. *Comunidad Foral de Navarra* (Navarras autonomā kopiena) bioloģiskās ražošanas metodes regulē 1999. gada 20. decembra *Decreto Foral* Nr. 617/1999 (turpmāk tekstā — "Reģionālais dekrēts Nr. 617/1999").[9] Šī dekrēta 2. pants nosaka, ka produktam ir norādes par bioloģiskās ražošanas metodēm, ja tas tiek apzīmēts ar terminiem "ecológico", "obtenido sin el empleo de productos químicos de síntesis", "biólogico", "orgánico", "biodinámico" vai ar atvasinājumiem "eco" vai "bio". 2000. gada 12. jūnija *Decreto Foral* Nr. 212/2000[10] (turpmāk tekstā — "Reģionālais dekrēts Nr. 212/2000") papildina Reģionālā dekrēta Nr. 617/1999 1. pantu ar izņēmuma noteikumiem, saskaņā ar kuriem šis regulējums neattiecas uz piena produktiem, kuri parasti un pastāvīgi tiek asociēti ar apzīmējumu "bio", jo tiem nav nekādas saistības ar bioloģiskās ražošanas metodēm.

9 — 2000. gada 10. janvāra *BO Navarra* (*Boletín Oficial del Estado*).

10 — 2000. gada 10. jūlija *BO Navarra* (*Boletín Oficial del Estado*).

III — Pirmstiesas procedūra un pušu prasījumi

10. 2001. gada 18. jūlijā ar rakstisku lūgumu Komisija saskaņā ar EKL 226. pantu pieprasīja Spānijas Karalistei sniegt savus apsvērumus. Komisija uzskata, ka ar Karalisko dekrētu Nr. 506/2001 un Reģionālo dekrētu Nr. 212/2000 veiktie Spānijas tiesību normu grozījumi pārkāpj Regulas Nr. 2092/91 2. un 5. panta apvienotos noteikumus, šīs regulas 2. un 10.a panta apvienotos noteikumus un Regulas Nr. 2092/91 2. panta un Direktīvas 2000/13/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļas apvienotos noteikumus. Spānijas Karaliste iebilst pret šādu apgalvojumu.

11. Pēc tam Komisija 2002. gada 24. aprīlī Spānijas Karalistei nosūtīja argumentētu atzinumu, aicinot dalībvalsti novērst norādītos pārkāpumus divu mēnešu laikā. Spānijas Karaliste valdība palika pie sava uzskata, ka tā nav veikusi nekādu pārkāpumu.

12. Komisija ar 2003. gada 17. marta prasības pieteikumu, kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 26. martā, saskaņā ar EKL 226. pantu cēla prasību pret Spānijas Karalisti.

13. Komisija prasa Tiesai:

— atzīt, ka saglabājot savā iekšējā tiesību sistēmā un lietojumā terminu "bio" — vienu vai apvienojumā ar citiem terminiem — attiecībā uz produktiem, kuri nav iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm, pārkāpjot apvienotos 2. un 5. panta noteikumus Regulā Nr. 2092/91, kas grozīta ar Regulu Nr. 1935/95 un Nr. 1804/1999, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai novērstu attiecīgā termina negodīgu izmantošanu, pārkāpjot Regulas Nr. 2092/91 grozītās redakcijas 2. un 10.a panta apvienotos noteikumus un neveicot vajadzīgos pasākumus, kas paredzēti, lai izvairītos no tā, ka patērētāji tiek maldināti attiecībā uz ražošanas metodi vai pārtikas preču ieguvi, pretēji minētās regulas grozītās redakcijas 2. pantam, kas lasīts kopā ar 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļu Direktīvā 2000/13/EK, un

— turpinot pārkāpt šos noteikumus Navarras autonomās kopienas teritorijā, lietojot terminu "bio" vienu (pašu) vai kopā ar citiem terminiem attiecībā uz piena produktiem, kuri parasti un pastāvīgi tiek asociēti ar šo terminu, lai gan tie nav iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm,

Spānijas Karaliste ir pārkāpusi minēto regulu un direktīvu un it īpaši šo tiesību aktu iepriekš minētos noteikumus;

— Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanos izdevumus.

14. Spānijas Karaliste prasa Tiesai:

— prasību noraidīt,

— Komisijai atlīdzināt tiesāšanos izdevumus.

IV — Juridiskais vērtējums

15. Šī prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi ir netipiska, jo Komisija pārmet Spānijai, ka noteiktas tās valsts tiesību normas ir nesaderīgas ar Kopienas regulu. Tā kā pārsvarā procesa sakarā ar valsts pienākuma neizpildi priekšmets ir valsts tiesību normu nesaderība ar direktīvām, tad šādas prasības sakarā ar valsts pienākumu

neizpildi sākšanas vajadzība regulas gadījumā nav acīmredzama. Tā kā regulas ir tieši piemērojamas un salīdzinājumā ar valsts tiesību normām ir jāpiemēro primāri, tad varētu uzskatīt, ka vienkārši var neņemt vērā pretrunā esošas valsts tiesību normas. Tomēr tādējādi tiktu ignorēts tas, ka pretrunas starp kādu regulu un valsts tiesībām varētu radīt šķēršļus Kopienu tiesību efektivitātei praksē. It īpaši šādas pretrunas varētu radīt šaubas par piemērojamām tiesībām. Tādēļ dalībvalstis var vienīgi veikt regulas izpildes pasākumus tikai gadījumā, ja tie atbilst regulās noteiktajām robežām, netraucē to tiešai piemērojamībai un nemazina to Kopienu būtību [11]. Valsts pasākumiem vispārīgi saskaņā ar EKL 10. pantā paredzētajiem pienākumiem ir jāveicina Kopienu regulējuma piemērošana un tie nedrīkst kavēt tā izpildi. [12] Arī šo pienākumu pārkāpšana var būt prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi priekšmets.

16. Komisijas pārmetums ir par to, ka saskaņā ar jaunajām Spānijas tiesību normām ar norādi "bio" var apzīmēt arī tādus izstrādājumus, kas nav iegūti saskaņā ar Regulā Nr. 2092/91 noteiktajām bioloģiskās ražošanas metodēm. Līdz ar to Spānija ir pārkāpusi gan Regulas Nr. 2092/91 2., 5. un 10.a panta apvienotos noteikumus, gan Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļu.

17. Regulas Nr. 2092/91 2. pantā ir precizēts, kad kāda produkta apzīmējums ir uzskatāms par norādi uz tā bioloģisko ražošanas izcelsmi. Regulas Nr. 2092/91 5. pants nosaka, kādus produktus var šādi marķēt. 10.a pants nosaka pienākumu dalībvalstīm veikt visus pasākumus, lai novērstu šīs regulas 2. pantā minētās norādes negodīgu izmantošanu. Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļa nosaka pienākumu dalībvalstīm nepieļaut pircēja maldināšanu ar marķējumu.

18. Šie noteikumi tiktu pārkāpti tādā gadījumā, ja Spānijā norāde "bio" attiektos uz bioloģiskās ražošanas metodēm Regulas Nr. 2092/91 2. panta nozīmē. Šādā gadījumā Spānija faktiski nevarētu pieņemt tādas normas, kā šajā lietā minētās, kuras šo norādi atļauj lietot apzīmējot produktus, kuru izcelsme nav saistīta ar bioloģiskās ražošanas metodēm. Turklāt Spānijai būtu jāizvairās no šī termina maldinošas lietošanas.

11 — Skat. Tiesas 1978. gada 31. janvāra spriedumu lietā 94/77 *Zerbone* (*Recueil*, 99. lpp., 22.–27. punkts) un Tiesas 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-113/02 Komisija/Nīderlande (Krājums, I-9707. lpp., 16. punkts).

12 — Tiesas 1999. gada 14. oktobra spriedums lietā C-223/98 *Adidas* (*Recueil*, I-7081. lpp., 25. punkts).

19. Līdz ar to jautājuma izvērtējums par to, vai Komisijas prasība ir pamatota attiecībā uz visiem apgalvotajiem pārkāpumiem, ir atkarīgs vienīgi no Regulas Nr. 2092/91 2. panta interpretācijas. Tādēļ ir jānoskaidro, vai Spānijā ar norādi "bio" marķēts produkts tiek uzskatīts par tādu, kam ir norādes uz bioloģiskās ražošanas metodēm saskaņā ar Regulas Nr. 2092/91 2. pantu.

20. Regulas Nr. 2092/91 2. pants nosaka, kad produktu apzīmē ar norādēm, kas atsaucas uz bioloģiskās ražošanas metodēm ar vispārīgu definīciju, kas ir papildināta ar konkrēto norāžu sarakstu dažādās valodās. Minētā vispārīgā definīcija vispirms norāda, ka produkts ir apzīmēts ar norādi par bioloģiskās ražošanas metodi:

"ja [..] produktu [..] apzīmē ar norādēm, ko izmanto katrā dalībvalstī, informējot pircēju par to, ka produkts vai tā sastāvdaļas ir iegūtas atbilstīgi 6. [..] pantā izklāstītajiem ražošanas noteikumiem".

21. Tādējādi šī vispārējā definīcija izšķirošā veidā atsaucas uz apzīmējuma parasto izmantošanu un ar to cieši saistīto patērētāju asociāciju.

22. Tālāk norādītajā uzskaitījumā, kas izveidots pēc valodām, ir konkretizētas attiecīgās norādes, kuru izmantošana, tāpat kā no tām atvasināto norāžu un deminutīvu izmantošana, norāda uz produktu izcelsmi no bioloģiskās ražošanas metodēm:

"[..] un it īpaši ar šādiem terminiem vai to parastajiem atvasinājumiem (kā "bio", "eko" u.c.), deminutīviem, atsevišķi vai kombinācijās, izņemot, ja šādus terminus lauksaimniecības produktiem pārtikā vai lopbarībā nepiemēro vai tiem nepārprotami nav saistības ar ražošanas metodi."

23. Tālāk ir saraksts ar terminiem dažādās oficiālajās valodās. Spāņu, dāņu, vācu un zviedru valodā attiecīgais termins tiek apzīmēts ar "ekoloģisks", vācu, grieķu, franču, itāļu, holandiešu un portugāļu valodā šis termins tiek apzīmēts ar "bioloģisks", angļu valodā ar "organisks" un somu valodā ar "dabisks".

24. Saskaņā ar šo uzskaitījumu attiecīgie termini katrā dalībvalsts oficiālajā valodā norāda uz produkta bioloģiskās ražošanas metodi. Šajā sakarā Regulas Nr. 2092/91 2. pants nosaka, ko šādā veidā saprot patērētājs.

25. Attiecībā uz ievilkumu "spāņu valodā" tiek uzskaitīts tikai termins "ecológico", bet termins "biológico", kas ietver arī tā saīsinājumu "bio", nav minēts.

26. Vācu un holandiešu valodā turpretim ir uzskaitīts termins "biologisch", franču valodā "biologique", grieķu valodā "βιολογικό", itāļu valodā "biologico" un portugāļu valodā "biológico", kā rezultātā vismaz šajās valodās saīsinājums "bio", kas ir atvasināts no šiem terminiem, ir uzskatāms par norādi, ka produkts ir ražots ar bioloģisko metodi.

27. Šo terminu aizsardzība nav atkarīga no attiecīgo patērētāju valodas, bet gan no valodas, kādā produkts tiek pārdots. Tādēļ, piemēram, ne tikai Francijā, Beļģijā un Luksemburgā, bet arī visās citās dalībvalstīs nebūtu pieļaujams pārdot kādu produktu ar uzrakstu franču valodā "biologique", kura izcelsme nav saistīta ar regulā noteiktajām ražošanas metodēm. Tāpat šim produktam būtu aizliegts izmantot saīsinājumu "bio".

28. Turklāt nav iespējams saīsinājuma "bio" kā vārda "biologique" tieši norādīta tulkojuma saīsinājuma aizsardzību attiecināt uz produktiem, kad tie tiek pārdoti tādā valodā, kurā nav norādīts nekāds termina "biologique" tulkojums. Tiesa, izvērtējot pārdošanas pasākumus, vadās pēc samērā informēta, uzmanīga un apdomīga vidusmēra patērētāja paredzamo asociāciju par attiecīgo produktu.[13] Attiecībā uz Spānijā pārdotu produktu, šis tipiskais patērētājs nesapratīs terminu "bio" kā 2. pantā minētā termina "bioloģisks" tulkojuma saīsinājumu, bet gan tikai kā spāņu valodas vārda "biológico" saīsinājumu[14].

29. Tādēļ Komisijas pārmetums ir pamatots tikai tādā gadījumā, ja "bio" kā spāņu valodas vārda "biológico" saīsinājums ir saprotams kā norāde uz produkta ražošanas metodi saskaņā ar regulu. Tas, no vienas puses, var izrietēt no pašas regulas, bet arī, no otras puses, Spānijā pārdotu produktu tipiska pircēja pastāvošās uztveres.

A — *Norādes "biológico" funkcija saskaņā ar Regulu Nr. 2092/91*

30. Virspusēji izvērtējot Regulas Nr. 2092/91 2. pantā minēto uzskaitījumu var rasties

13 — Tiesas 1998. gada 16. jūlija spriedums lietā C-210/96 *Gut Springenheide un Tusky* (*Recueil*, I-4657. lpp., 31. punkts).

14 — Gadījumos, kad produkti tiek pārdoti vairākās valodās, nevar izslēgt to, ka saīsinājuma "bio" lietošana, piemēram, spāņu valodā varētu ietekmēt arī pircēju, kurš koncentrējas uz norādēm citā valodā, piemēram, franču valodā.

iespaids, ka tikai ar šajā sarakstā norādītajiem terminiem katrā no valodām tiek apzīmēta bioloģiskās ražošanas metode. Tomēr šis iespaids ir nepareizs. Lai gan Regulas Nr. 2092/91 2. pantā katrā valodā tiek uzskaitīts viens vai divi termini, kas ir jāsaprot kā tādi, ar kuriem apzīmē, ka produktiem ir bioloģiskās ražošanas metodes izcelsme, tomēr šis uzskaitījums nav izsmeļošs. Produktus saskaņā ar regulas 2. pantu var marķēt *it īpaši* ar minētajiem terminiem. No šī tiešā uzskaitījuma var secināt, ka aizsardzības paplašināšana izmantojamajiem terminiem, kuri nav paredzēti dažādām valodām, ir jāpamato. Atšķirīgu terminu norādīšana dažādās valodās *prima facie* nesakrīt ar domu, ka šie termini *visās* Kopienas valodās ir jāsaprot kā norāde uz bioloģiskās ražošanas metodēm.

31. Arī Regulas Nr. 2092/91 sagatavošanas vēsture arī drīzāk sliecas noliegt apgalvojumu, ka skaidri uzskaitītie termini visās oficiālajās valodās norāda uz bioloģiskās ražošanas metodēm. Komisija vispirms ierosināja izmantot visā Kopienā vienotu terminu, proti, "bioloģisks" vai "biodinamisks" [15], kas obligāti būtu rezervēts visos tulkojumos produktiem ar bioloģiskās ražošanas metodes izcelsmi. Tā vietā pēc Parlamenta viedokļa uzklausīšanas tika pieņemts priekšlikums par dažādās valodās uzskaitītu terminu sarakstu, kas ietvēra terminus "ekoloģisks", "bioloģisks" un "organisks" [16]. Ja ideja par koncepciju par vienotu atveidojumu visās valodās būtu bijusi paturēta, tas būtu liecinājis par terminu "ekoloģisks", "bioloģisks" un "organisks" rezervēšanu visās valodās produktiem ar bioloģiskās ražošanas metodes izcelsmi atbilstoši Regulai Nr. 2092/91, nevis uzskaitījuma izveidošanu, kas ietvertu deviņus terminus dažādās valodās.

32. No otras puses, Regulas Nr. 2092/91 mērķis un iekšējā tirgus koncepcija, kura ir jāievēro interpretācijā, lai tā būtu atbilstoša EKL, liecina par labu norādēm visās oficiālajās valodās.

33. Regulas Nr. 2092/91 mērķis ir bioloģiskās lauksaimniecības veicināšana. No vienas puses, lai sasniegtu šo mērķi, ar regulu vēlas aizsargāt patērētāju no maldinošām norādēm. Patērētājam ir jāspēj viegli atšķirt produktus ar bioloģiskās ražošanas metožu izcelsmi. Bet, no otras puses, ar šo regulu vēlas aizsargāt bioloģiskās lauksaimniecības ražotājus no negodīgas konkurences. Atbilstoši bioloģiskās ražošanas metodēm iegūtus

15 — Padomes priekšlikums Regulai (EEK) par lauksaimniecības produktu bioloģisko ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem (OV 1990, C 4, 4. lpp.).

16 — COM(91) 112 galīgā redakcija, 4. lpp.

produktus ir jāaizsargā no lētāku un ar parastajām lauksaimniecības metodēm iegūtu produktu konkurences [17].

34. Šiem mērķiem pretrunā būtu tāda rīcība, kad vienā dalībvalstī ar to pašu norādi, piemēram, "bio", apzīmē produktus, kas iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodi, bet citās dalībvalstīs šī norāde netiktu attiecīgi aizsargāta.

35. Ja norāde "bio" tiktu aizsargāta tikai dažās Kopienas valodās kā norāde uz bioloģiskās ražošanas metodi, tad patērētājs, iepērkoties citā dalībvalstī vai pērkot produkciju, kas tiek pārdota, izmantojot citas valodas, varētu kļūdaini uzskatīt, ka produkti ir ražoti ar bioloģiskās ražošanas metodi. Turklāt pārrobežu tirdzniecībā šādi produkti būtu tiešā konkurencē ar lētākiem produktiem, kas iegūti ar parastām lauksaimniecības metodēm. Tādējādi ne tikai tiktu apdraudēts šīs regulas mērķis, proti, kavēt negodīgu konkurenci, bet vēl jo vairāk, šāda norāžu atšķirīga aizsardzības pakāpe varētu kavēt produktu ar bioloģiskās ražošanas metodes izcelsmi tirdzniecību Kopienā. Turpretim vienota aizsardzība Kopienas līmenī ne vien novērstu iespējamos preču brīvas aprites šķēršļus, bet arī Kopienā veicinātu vienotas koncepcijas ieviešanu, kas varētu veicināt šo produktu tirdzniecību.

36. Šajā kontekstā ir arī jāņem vērā, ka iekšējā tirgū ir iespējama un normāla produktu marķēšana vairākās valodās, lai šos produktus varētu pārdot dažādās dalībvalstīs. Šāda marķēšana varētu pat maldināt patērētāju, ja uz kāda produkta, kurš nav iegūts saskaņā ar regulu, kādā citā valodā būtu norāde, kura tā valodā parasti apzīmē produktus, kas iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm. Šāds maldināšanas piemērs būtu Portugālē pārdots Spānijas jogurts ar uzrakstu spāņu valodā "biológico" [18]. Pastāv vairāki apsvērumi, ka šādas maldināšanas iespējas dēļ, produktu marķēšana vairākās valodās nav savienojama ar regulu [19]. Tomēr praksē būtu ļoti grūti izslēgt šāda veida marķēšanu, ja noteiktas dalībvalstis ļauj brīvi izmantot norādes, ar kurām citās dalībvalstīs apzīmē produktus, kuri ir iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm.

37. Tiesas Pētniecības un dokumentācijas dienesta veiktā salīdzinošo tiesību pētījuma rezultāti akcentē, ka potenciālie ierobežojumi

17 — Skat. Regulas Nr. 2092/91 otro un piekto apsvērumu.

18 — Saskaņā ar regulas 2. pantu portugāļu valodā ar terminu "biológico" apzīmē produktus, kuri ir iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm.

19 — Skat. iepriekš 27. punktu un turpmākos punktus.

var ietekmēt produktu, kuri iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm, iekšējo tirgu. Šie pētījumi liecina, ka papildus Spānijai vienīgās dalībvalstis [20], kas atļauj saīsinājuma "bio" lietošanu produktiem, kuri nav iegūti saskaņā ar regulu, ir Dānija un Apvienotā Karaliste. Tomēr Dānijā un Apvienotajā Karalistē uz produkta vismaz vajag skaidri norādīt, ka šis izstrādājums nav iegūts ar bioloģiskās ražošanas metodēm. Tādēļ var secināt, ka termins "bio" visā iekšējā tirgū, izņemot Spāniju, tiek saprasts kā norāde uz bioloģiskās ražošanas metodēm un ražotāji to var izmantot šādam nolūkam.

38. Regula Nr. 392/2004, kas vēl nav piemērota šajā lietā, apstiprina uz Regulas Nr. 2092/91 mērķiem pamatoto interpretāciju. Kopienas likumdevējs ar šo regulu skaidri atzina, ka Regulas Nr. 2092/91 2. pantā minēto terminu tulkojumi citās Kopienas valodās ir arī jāsaprot kā atsauces uz bioloģiskās ražošanas metodēm.

39. Padome ar Regulu Nr. 392/2004 cita starpā grozīja Regulas Nr. 2092/91 2. pantu. Kopš šā brīža uzskaitītos terminus "visā Kopienā un *jebkurā Kopienas valodā* [21] uzskata par norādēm par bioloģiskās ražošanas metodi". Saskaņā ar Regulas Nr. 392/2004 otro apsvērumu visu terminu atvasinājumu un to deminutīvu aizsardzība tiek garantēta neatkarīgi no tā, kādā valodā tie tiek izmantoti. Arī Eiropas Parlamenta referents skaidri norādīja, ka 2. pants pēdējā redakcijā izslēdz iespēju apzīmēt ar "bio" tādus produktus, kas nav iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm [22]. Spānijas valdība acīmredzami saprata šo grozījumu saturu, jo tā balsoja pret šo regulu, ar ko veica šos grozījumus. Spānijas valdība, norādot uz šo prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, uzsvēra, ka termins "bio" spāņu valodā nesaistās ar bioloģisko lauksaimniecību un tādēļ šie grozījumi nav nepieciešami [23]. Līdz ar to ir skaidrs, ka tagad ar saīsinājumu "bio" visās Kopienas valodās katrā ziņā var apzīmēt tikai tādus produktus, kuri ir iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm [24].

40. Regulas Nr. 392/2004 otrajā apsvērumā ir uzsvērts, ka šie grozījumi ir veikti, lai

20 — Vērā netika ņemtas Baltijas valstis, Malta un Ungārija.

21 — Autora izcēlums.

22 — Deputātes Danielas Oruā [*Danielle Auroi*] 2003. gada 6. novembra ziņojums par ieteikumiem Padomes Regulai, ar kuru tiktu grozīta Regula (EEK) Nr. 2092/91 par lauksaimniecības produktu bioloģisko ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas (A5-392/2003, 11. lpp.).

23 — Paziņojums Nr. 16/04 2004. gada februāra Padomes ikmēneša tiesību aktu sarakstā, 2004. gada 24. marta Padomes dokuments Nr. 7712/04, II pielikums, 6. lpp.

24 — Saistībā ar šo skat. arī manus šīs dienas secinājumus lietā C-107/04 *Comité Andaluz* (2005. gada 14. jūlija spriedums, Krājums, I-7137. lpp., 20. un turpmākie punkti).

novērstu jebkādu *nepareizas interpretācijas* iespēju jomā, uz kuru attiecas šāda aizsardzība. Tātad likumdevējs pieņēma, ka atteikšanās aizsargāt parastos atvasinājumus vai deminutīvus citās valodās izriet no nepareizas Regulas Nr. 2092/91 2. panta negrozītās redakcijas interpretācijas.

41. Tādēļ Regulas Nr. 2092/91 2. panta interpretācijas rezultātā ir jāsecina, ka principā katru no uzskaitītajiem terminiem dažādās valodās, kā arī to saīsinājumus saskaņā ar regulu visā Kopienā uzskata par norādēm uz produktiem, kas iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm.

42. Tomēr regulas 2. pants skaidri paredz izņēmumus attiecībā uz terminiem, "ja tiem nav nekāda sakara ar ražošanas metodi" [25]. Turpmāk detalizētāk apskatītais iepriekš Spānijā piemērotais regulējums, kā arī vēl šodien spēkā esošais reģionālais regulējums, kas attiecināja vai joprojām attiecina terminu "bio" uz bioloģisko lauksaimniecību [26], norāda, ka šis termins Spānijā neapšaubāmi tiek saistīts ar bioloģisko lauksaimniecību.

43. Tādēļ norādes "bio" izmantošana tādiem produktiem, kuri neatbilst šīs regulas noteiktajiem nosacījumiem, nav savienojama ar šīs regulas 2. pantu.

B — *Pakārtoti: Spānijas tirgus patērētāju uztvere*

44. Ja Tiesa neievērotu šādu interpretāciju Regulas Nr. 2092/91 2. panta versijai, kas izriet no Regulas Nr. 1804/99, tad ir jānosaka, ka patērētājs ar norādi "bio" kā termina "biológico" saīsinājumu asociē bioloģisko lauksaimniecību, kad produkti tiek pārdoti Spānijā. Produktus, kas iegūti bioloģiskajā lauksaimniecībā, neapzīmē tikai ar šīs regulas 2. pantā konkrēti uzskaitītajiem terminiem, bet arī "ar norādēm, ko izmanto katrā dalībvalstī, informējot pircēju par to, ka produkts vai tā sastāvdaļas ir iegūtas atbilstīgi" regulas noteikumiem. Tā kā šajos

25 — Par jauno šī izņēmuma redakciju skat. manus secinājumus lietā *Comité Andaluz* (iepriekš minēti 24. zemsvītras piezīmē, 31. un turpmākie punkti).

26 — Skat. tālāk 43. un turpmākos punktus.

noteikumos ir atsauce uz katru dalībvalsti, ir jāapskata nevis tipisks Eiropas iekšējā tirgus patērētājs, kā to apgalvo Komisija, bet gan Spānijas tirgus patērētājs.

45. Spānijas valdība apstrīd to, ka Spānijas patērētājs ar terminu "bio" asociē ražošanas veidu atbilstoši regulai. Komisija iebilst, ka vienīgi uz lauksaimniecības produktiem spēkā esošais Karaliskais dekrēts Nr. 1852/1993 sākotnējā redakcijā paredzēja šī termina lietošanu produktiem, kas iegūti atbilstīgi regulai. Tā turklāt pamatojas uz Navarras autonomās kopienas Reģionālo dekrētu Nr. 212/2000, kurš joprojām nosaka, ka produkts, izņemot piena produktus, tiek uzskatīts ar norādēm par bioloģiskās ražošanas metodēm tad, ja produktu cita starpā apzīmē ar terminiem "biológico" un "bio". Pēc Tiesas pieprasījuma Spānijas valdība apstiprināja atšķirības starp valsts tiesību normām un Navarras autonomajā kopienā spēkā esošajām tiesību normām. Šo skaidrojumu var vienīgi saprast kā tādu, ka valsts tiesību normas neizslēdz reģionālo tiesību normu piemērojamību. Pēc Spānijas valdības norādītā, pašlaik spēkā ir līdzīgas tiesību normas, kas nav pretrunā regulai un bez izņēmumiem attiecībā uz piena produktiem, Valensijas, Kanāriju salu, Galīcijas, Madrides, Katalonijas, Aragonas un Baleāru salu autonomajās kopienās. Komisija tiesas sēdē minēja, ka no 17 Spānijas autonomajām kopienām tikai Navarra, apzīmējot piena produktus, un Basku zeme pieļāva tādu produktu apzīmēšanu ar terminu "bio", kuri nav iegūti saskaņā ar regulas noteikumiem. Tādējādi Spānijā pastāv atšķirīgas tiesību normas par apzīmējuma "bio" lietošanu.

46. Ja pat Spānijas likumdevējs gan valsts, gan reģionālajā līmenī pielīdzina terminus "biológico" un "bio" terminiem "ecológico" un "eco", ir jāpieņem, ka Spānijas patērētājs dara tāpat. Faktiski ir jāuzskata, ka likumdevējs tiesību normas ir pamatojis uz patērētāju pastāvošo sapratni vai arī, ka šīs tiesību normas vismaz ir veicinājušas šādas sapratnes rašanos.

47. Apstāklis, ka Karaliskais dekrēts savā iepriekšējā redakcijā ietvēra tikai augu produktus un ka Reģionālais dekrēts paredz izņēmumu uz piena produktiem, nav pretrunā šim secinājumam. Ja ar terminiem "bio" un "biológico" tiek apzīmēti izstrādājumi, kas iegūti saskaņā ar regulu attiecībā uz noteiktiem produktiem, tad var pieņemt, ka patērētājs uzskatīs, ka arī citi šādi produkti ir iegūti ar šādām ražošanas metodēm un tādēļ

šādu norāžu izmantošana var būt maldinoša [27].

48. Arī strīdīgie Karaliskā dekrēta grozījumi nav pretrunā secinājumiem, kas izriet no Spānijas likumu teksta attiecībā uz Spānijas patērētāju asociāciju. No vienas puses, joprojām pastāv reģionālās normas, kas turpina uzturēt patērētājos uzticēšanos terminiem "biológico" un "bio". No otras puses, nav iespējams izdarīt pretējo secinājumu par tām izmaiņām patērētāju asociācijā, kas izriet vienīgi no noteikumu atcelšanas par šo norāžu izmantošanu. Patērētāju priekšstati, kas pamatoti uz vecajiem noteikumiem, turpinās vēl pastāvēt vismaz pārejas laikā. Tādēļ pēkšņa noteiktu norāžu aizsardzības atcelšana patērētājam noteikti radīs sajaukšanas iespēju. Šāda atcelšana būtu attaisnojama tikai tad, ja patērētājs vairs neasociētu neaizsargātās norādes ar produktiem, kas iegūti saskaņā ar regulas noteikumiem.

49. Spānijas valdībai būtu jāpierāda šis pēdējais apstāklis, jo Spānijas tiesības ietver pietiekami daudz norādžu, ka Spānijas patērētājiem ar terminu "bio" asociējas bioloģiskie produkti. Tomēr Spānijas valdība šādus pierādījumus nesniedza. Tā pēc būtības savu viedokli pamato ar tās iesniegto sabiedriskās domas aptauju. Principā nav neiespējami, ka ar šādu pētījumu palīdzību ir iespējams noteikt patērētāju vēlmes. Tomēr minētais pētījums bija tikai pilotprojekts, kas pamatots uz aptuveni 100 telefona aptaujām Madridē, Barselonā un Bilbao. No šī pētījuma izriet, ka Sabiedriskās domas aptaujas institūts, kas šo aptauju veica, norādīja, ka, lai iegūtu objektīvus datus, otrajā pētījumu fāzē vajadzētu aptaujāt 2000 respondentu. Turklāt Komisija pamatoti norāda, ka šis pētījums tika veikts Spānijas piensaimniecības rūpniecības nozares to pārstāvju uzdevumā, kuri ir ieinteresēti arī turpmāk izmantot norādi "bio". Lai arī nav vajadzīgs tālāk apskatīt pētījuma kvalitāti pēc būtības, ir arī jānorāda, ka šajā pētījumā ir vismaz norādes par to, ka ar terminu "bio" asociējas ne tikai veselību veicinoši faktori, bet arī norādes uz ražošanas metodēm [28].

50. Spānijas valdība atsaucas uz iespējamu sajaukšanas iespēju Spānijas patērētājiem, kas ar bioloģisku produktu asociē nevis tā ražošanas metodes, bet gan noteiktus veselību veicinošus faktorus, piemēram, bifidobaktērijas kultūras piena produktos. Tomēr,

27 — Pirms Regula Nr. 2092/91 tika papildināta ar Regulu (EEK) Nr. 1804/99, tās teksts ietvēra līdzīgu kļūdu, jo tā neparedzēja terminu aizsardzību dzīvnieku valsts produktiem. Tādējādi tā maldināja patērētājus.

28 — Iebildumu raksts, IV pielikums, 8. lpp., 2. un 6. īpašība.

pat ja šāda iespēja patiešām pastāv, to nevar izmantot, lai attaisnotu to patērētāju maldināšanu, kuriem ar šo apzīmējumu asociējas produktu ražošanas metode atbilstoši regulai. Tā vietā šādā gadījumā būtu jāparedz pilnīgs šī apzīmējuma lietošanas aizliegums [29].

51. Pat ja norāde "bio" atbilstoši Regulai Nr. 2092/91 nebūtu jāuzskata par atsauci visās valodās uz produktiem, kas iegūti saskaņā ar bioloģiskās ražošanas metodi, tad tāda tā ir vismaz Spānijā.

52. Pilnīgas skaidrības labad ir jāpiebilst, ka Spānijas regulējums vēl jo vairāk nav attaisnojams kā izņēmuma noteikumi saskaņā ar Regulas Nr. 2092/91 5. panta 3. punkta a) apakšpunktu. Saskaņā ar šo normu izmantot norādi, kas principā ir paredzēta bioloģiskajiem produktiem, arī produktiem, kuri nav iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm, ir iespējams tikai tad, ja tā ir reģistrēta preču zīme. Regula Nr. 2092/91 neparedz vispārējus izņēmumu noteikumus veselai produktu grupai, bet tā atļauj šo ierobežoto izņēmumu attiecībā uz atsevišķām preču zīmēm.

53. Tādēļ vismaz Spānijā termina "bio" lietošana attiecībā uz produktiem, kuri nav iegūti ar bioloģiskās ražošanas metodēm, nav saderīga ar Regulas Nr. 2092/91 2. pantu.

C — *Secinājumi par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi*

54. Es jau iepriekš norādīju, ka Regulas Nr. 2092/91 2. panta pārkāpums vienlaicīgi nozīmē arī šīs regulas 5. un 10.a panta pārkāpumu, kā arī Direktīvas 2000/13 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļas pārkāpumu. [30] Tādēļ Komisijas prasība ir jāapmierina pilnībā.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

55. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā šajā lietā Komisija ir cēlusi prasību un saskaņā ar iepriekš norādītajiem motīviem tās prasība ir pilnībā jāapmierina, tad ir jāpiespriež Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

29 — Tomēr pēc regulas grozīšanas ar Regulu Nr. 392/2004 tas vairs nav iespējams, jo saskaņā ar to spāņu valodā ar "biológico" kā "bioloģisks" tulkojumu apzīmē ražošanas metodi atbilstoši regulai.

30 — Skat. iepriekš 16. un turpmākos punktus.

VI — Secinājumi

56. Pamatojoties uz iepriekšminētajiem apsvērumiem, es iesaku Tiesai nospriest šādi:

"1. Spānijas Karaliste, saglabājot saskaņā ar Karalisko dekrētu Nr. 506/2001 un Reģionālo dekrētu Nr. 212/2000 savā iekšējā tiesiskā kārtībā un lietojumā termina "bio" — vienu pašu vai apvienojumā ar citiem terminiem — lietošanu attiecībā uz produktiem, kuri nav iegūti saskaņā noteikumiem atbilstoši Padomes 1991. gada 24. jūnija Regulai (EEK) Nr. 2092/91 par lauksaimniecības produktu bioloģisku ražošanu un norādēm par to uz lauksaimniecības produktiem un pārtikas produktiem, kas grozīta ar Padomes 1999. gada 19. jūlija Regulu (EK) Nr. 1804/99,

— ir pārkāpusi Regulas Nr. 2092/91 2., 5. un 10.a panta apvienotos noteikumus, un

— ir pārkāpusi Regulas Nr. 2092/91 2. pantu apvienojumā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvas 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļas noteikumus.

2. Spānijas Karalistei jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi."